

Ons kenmerk: CONCEPT

Relatie met:

GEMEENTE
Schagen

PROJECTPLAN

Transitievisie Warmte Schagen

Datum: 23-09-2020

Versie: concept

Reg.nr.: CONCEPT

Bestuurlijk opdrachtgever

Ambtelijk opdrachtgever

Opdrachtnemer

Hans Heddes, wethouder

Antoon Groot, programmamanager

Kathy Boomstra, projectleider

1 Aanleiding

In het klimaatakkoord zijn de doelstellingen uit Parijs vertaald in concrete acties voor Nederland tot 2050. Als onderdeel daarvan is de opgave geformuleerd dat een kwart van alle woningen in Nederland in 2030 van het aardgas af moet zijn om tot een volledig aardgasvrije gebouwde omgeving te komen in 2050. De warmtetransitie van aardgas naar duurzame alternatieve (warmte)bronnen heeft grote impact op de samenleving van gemeente Schagen en dient door de gemeente samen met vele partners te worden geregisseerd. Daarnaast willen we per wijk inzicht in het 'hoe' en 'wanneer' we gezamenlijk aardgasvrij worden. Dit projectplan beschrijft hoe wij komen tot een Transitievisie Warmte voor de gemeente Schagen.

2 Opgave

In Nederland is afgesproken dat gemeenten de regie krijgen in de energietransitie, waaronder het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Gemeente hebben van het rijk de opdracht gekregen om voor de invulling van de transitie naar duurzame warmte een plan te schrijven. Dit plan heet de Transitievisie Warmte. De Transitievisie Warmte dient vervolgens (minimaal) iedere vijf jaar geactualiseerd te worden. De opdracht is als volgt gedefinieerd:

2021	Alle gemeenten maken een Transitievisie Warmte (TVW). Deze transitievisie dient aan te sluiten bij de RES, omgevingsvisie en omgevingsplannen, en wordt verder uitgewerkt in meerdere Wijkuitvoeringsplannen (WUP) per kern, buurt of wijk.
2021 tot <2050	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de lokale Wijkuitvoeringsplannen en de daarvoor benodigde samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

3 Probleemstelling

Om de gebouwde omgeving aardgasvrij te maken, zijn er verschillende aardgasalternatieven beschikbaar. Die variëren van volledig elektrisch verwarmen, tot een warmtenet of duurzame gassen. Waar welke warmte-oplossing wordt gekozen, hangt af van verschillende zaken. Denk aan de beschikbaarheid van warmtebronnen, type bebouwing en wensen van bewoners.

4 Doelstelling

Het doel van TVW is de warmtetransitie transparant, gepland en gecontroleerd te laten verlopen binnen de gemeente. Allereerst door aan te geven wanneer welke buurt, wijk of gebied van het aardgas afgaat, welke alternatieven er beschikbaar en haalbaar zijn en wat er wanneer zal moeten gebeuren.

Schagen wil een gedragen en goed onderbouwde Transitievisie Warmte ontwikkelen. De TVW dient te passen in de Omgevingsvisie en de Omgevingsplannen van de gemeente en afgestemd te zijn met de Regionale Energie Strategie. Dit stelt eisen aan de communicatie, participatie en afstemming met alle betrokkenen. Niet alleen voor deze TVW maar ook voor de herziening iedere vijf jaar.

Het doel is om een plan te maken om te komen tot:

- o het opstellen van een energiematrix dat als onderbouwing dient voor de prioritering van kansrijke wijken in gemeente Schagen;
- o het opstellen van een gedragen TVW voor het creëren van toekomstperspectief en duidelijkheid bij gebouweigenaren;
- o het vergroten van de betrokkenheid van inwoners en ondernemers door duidelijke communicatie, het oprichten van een community en het visualiseren van toekomstperspectief.

De TVW vormt de basis voor het opstellen van Wijkuitvoeringsplannen (WUP) waarbij per wijk een plan van aanpak wordt gemaakt om aardgasvrij te worden. Het doel van een WUP is:

- o bewoners, huis- en gebouweigenaren informeren over het stapsgewijze tijdspad richting aardgasvrij wonen;
- o samen met netbeheerders en aanbieders van warmte een indicatie geven van de mogelijke alternatieve warmtestrategieën, de energie infrastructuur die daarvoor nodig is en de termijn waarbinnen ze deze mogelijk moeten realiseren.

5 Resultaat

Het projectresultaat binnen de kaders van de huidige opdracht is te komen tot een zo breed mogelijk gedragen Transitievisie Warmte. De Transitievisie Warmte vormt de basis voor de Wijkuitvoeringsplannen.

6 Afbakening

In de TVW worden alle gebruikers van warmte meegenomen, waaronder bewoners, bedrijven en instellingen. Warmte wordt op dit moment op verschillende wijzen ingezet, waaronder:

- ruimteverwarming, warm tapwater en koken;
- bedrijfs- en productieprocessen; waaronder de productbewerking, voedselbereiding en teelt.

De TVW maakt de lokaal beschikbare duurzame warmtebronnen inzichtelijk en beschrijft hoe deze ingezet kunnen worden voor lokale gebruikers van warmte. In de TVW wordt gekeken naar meerdere duurzame oplossingen waarbij te denken valt aan:

- Lucht/water: omgevingswarmte, lucht of water, kunnen bij gebruik van een warmtepomp als bron dienen voor verwarming van ruimtes of tapwater;
- Zonnewarmte: verwarm water of ruimtes met warmte van de zon via een zonneboiler;
- Bodemenergie/aardwarmte: win warmte of koude uit de ondergrond of diepere aardlagen om gebouwen en processen te verwarmen en koelen;
- Warmtenetten: warmte opgewekt buiten het gebouw en geleverd door een derde partij. De warmtebron kan duurzaam zijn (biomassa, biogas, warmtekrachtkoppeling of geothermie), restwarmte van de industrie of van elektriciteitscentrales;
- Warmteopslag: door tijdelijke opslag valt flexibel om te gaan worden met vraag en aanbod, wat vooral in combinatie met warmtenetten interessant is;
- Stroom voor warmte: warmte die opgewekt wordt met (duurzaam) opgewekte elektriciteit. We noemen dat ook 'power to heat'. Dit alternatief is aantrekkelijk bij een lage elektriciteitsprijs door een overschot;
- Bio-energie: gebruik biomassa als bron voor duurzame warmte.

In de TVW wordt zowel gekeken naar de technische en de financiële haalbaarheid als de maatschappelijke / sociale (betaalbaarheid en woonlasten) gevolgen. Het onderzoek gaat uit van haalbaarheid op basis van een lange termijn visie gecombineerd met concrete mogelijkheden om direct te kunnen starten met een Wijkuitvoeringsplan. In de TVW wordt naast een voorkeursstelsel voor elke buurt ook een jaartal genoemd waarin deze van het aardgas af gaat. Hierbij is het belangrijk dat de prioritering van buurten goed onderbouwd is.

De visie van de TVW vormt de basis voor een gedetailleerde uitwerking per wijk in wijkuitvoeringsplannen. Een wijkuitvoeringsplan benoemt per wijk voorkeuren voor de warmtevoorziening die het gas zal gaan vervangen. Aansluitend op de TVW wordt een wijkuitvoeringsplan verder uitgewerkt, bijvoorbeeld welke maatregelen en acties moeten worden genomen en de inzet van gemeentelijke mankracht en kosten om aardgas uit te faseren en om dus de ambities uit de TVW invulling te geven.

Het vraagstuk hoe en waar duurzame energiebronnen, -dragers en opslagmogelijkheden zullen worden ingezet zal in de Regionale Energie Strategie (RES) worden vastgelegd.

7 Uitgangspunten

- De toekomstige warmtevoorziening dient een afweging te zijn tussen betaalbaarheid, betrouwbaarheid, inpasbaarheid, beschikbaarheid, sociale acceptatie, veiligheid schone en veilige warmte.
- Voor wijken die voor 2030 aardgasvrij worden, wordt per wijk aangegeven welke alternatieve betaalbare, betrouwbare en duurzame energie infrastructuur potentieel beschikbaar zijn en welk van die alternatieven de laagst maatschappelijke kosten heeft.
- Goede gebouwisolatie is een zeer belangrijke stap die gemaakt moet worden om de warmtevraag te beperken. Het is tevens in het belang van bewoners om eerst het energieverbruik terug te brengen. Dit vermindert de energielasten structureel. Daarnaast ontstaan door betere woningisolatie meer mogelijkheden voor duurzame (collectieve) warmteoplossingen.
- Aansluiten bij doelstellingen van het Klimaatakkoord, de Regionale Energie Strategie (RES), de Regionale Structuur Warmte, de Omgevingsvisie Schagen en het Duurzaamheidsprogramma Schagen.
- Als gemeentelijke organisatie geven wij het goede voorbeeld, werken wij met alle partijen samen en benutten wij zoveel mogelijk meekoppelkansen.

8 Fasering, planning en aanpak

Het proces om te komen tot een Transitievisie Warmte bestaat uit de volgende stappen.

Fase 1. Plan van aanpak	
<ul style="list-style-type: none"> Bepalen ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden. Vastleggen organisatiestructuur. Communicatie & Participatie. Betrokkenheid B&W en gemeenteraad. 	mei 2020 – sept. 2020
Fase 2. Analyse	
<ul style="list-style-type: none"> Verzamelen van data (technisch en socio-economisch). 	mei 2019 – dec. 2020
Fase 3. Afstemmen	
<ul style="list-style-type: none"> Voorkeursvolgorde intern en extern afstemmen: welke buurt of wijk gaat op welk moment van het aardgas af? 	dec. 2020 – febr. 2021
Fase 4: Afwegen	
<ul style="list-style-type: none"> In nauwe samenwerking met de stakeholders prioritering aanbrengen in de volgorde van de planning, waarbij met name de planning voor de wijken die voor 2030 aan de beurt zijn cruciaal is. 	febr. 2021 – april 2021
Fase 5. Opstellen	
<ul style="list-style-type: none"> Analyse data uit energiematrix aanvullen met socio-economische data. Input leveren om de keuzes te maken in de TVW en te onderbouwen. Analyse warmte-alternatieven per buurt. 	april 2021– juni 2021
Fase 6. Vaststellen	
<ul style="list-style-type: none"> Informatieverstrekking naar de gemeenteraad. Opnemen in investeringsplannen. Samenwerking voortzetten in Wijkuitvoeringsplannen. 	juli 2021 – sept. 2021

9 Kosten & baten

Vanuit de regeling 'Extern Advies Warmtetransitie (EAW) 2020' hebben wij bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland subsidie aangevraagd. Op 10 oktober 2020 is onze aanvraag goedgekeurd en inmiddels hebben wij € 20.660 subsidie ontvangen voor het opstellen van de TVW.

Dit voorstel heeft verder geen financiële consequenties. De kosten voor het opstellen van een TVW worden gefinancierd vanuit het Duurzaamheidsprogramma (3207002/433300).

Kostenraming opstellen TVW

De kansen voor de warmtetransitie in Schagen moeten worden onderzocht. Dit wordt aanbesteed aan een extern advies bureau. De uitraag voor het opstellen van de TVW wordt in overleg met de afdeling Inkoop voorbereid.

Werkzaamheden 2020-2021	Kosten
Opstellen TVW 1.0 <ul style="list-style-type: none"> Warmtevraag, warmteaanbod, maatschappelijke kosten op kern, buurt of wijkniveau We willen een TVW 1.0 die in de toekomst gemakkelijk te herzien is naar 2.0, 3.0 etc. zonder alle analyses helemaal opnieuw te moeten doen. Dat vraagt met name voor de data een methodiek die makkelijk up to date te houden is. 	€ 40.000
Communicatie- & participatiestrategie <ul style="list-style-type: none"> Aanpak / strategie op hoofdlijnen E-participatie (ontwikkelen dashboard) Inwoners en ondernemers meet-ups (fysiek en digitaal) Communicatie naar kernen (informatiemateriaal / flyers / nieuwsbrief / beeldmateriaal) Druk-, print- en bezorgkosten informatiemateriaal 	€ 20.000
Haalbaarheidsonderzoeken <ul style="list-style-type: none"> Externe specialistische expertise 	€ 25.000
Totale begroting	€ 85.000

10 Organisatie

Vanaf de start wordt integraal samengewerkt, zowel de interne organisatie, het bestuur, de partners, bewoners en ondernemers worden bij de totstandkoming van de TVW betrokken. Door alle partijen bij de TVW te betrekken ontstaat een netwerk en commitment voor de verdere uitwerking in de Wijkuitvoeringsplannen.

Opdrachtgever & Opdrachtnemer

Het opdrachtgeverschap bestaat uit de bestuurlijk opdrachtgever (wethouder Hans Heddes) en een ambtelijk opdrachtgever en budgethouder (programmamanager Antoon Groot). De opdrachtnemer van de bestuurlijke opdracht is de projectleider (Kathy Boomstra).

Projectleider

De projectleider is het eerste aanspreekpunt voor het project en is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het project. Verder behoren tot de taken en verantwoordelijkheden van de projectleider:

- Voortgangsrapportages aan ambtelijk en bestuurlijke opdrachtgever;
- Voorzitter in- en externe projectgroepen c.q. klankbordgroep;
- Interne en externe communicatie;
- Doorslaggevende stem bij (ambtelijk) conflicterende adviezen.

Programmateam

Om de integraliteit en de koppeling met andere programma's te waarborgen wordt er een interne projectgroep ingericht, met participerende rol van de van toepassingen zijnde vakdisciplines. Overige vakgebieden worden wanneer nodig geconsulteerd.

- Direct betrokken disciplines:
Verschillende specialisten in de lijn zijn verantwoordelijk voor input op hun vakgebied en contacten met externe partijen.

Afdeling	Programma onderdeel	Collega (onder voorbehoud)	Uren
Openbaar Gebied	Duurzaamheidsprogramma & Regionale Energie Strategie	Antoon Groot / Kim Huysman (kernteam)	80
Ruimte	Omgevingsvisie	Marjolijn van Erkelens (agendalid)	40
	Omgevingsplan	Pieter Houwtuin (kp. voor team Bouwzaken / RO procedures)	40
	Wooncompagnie	Thomas Blonk	40
	Gemeentelijk Vastgoed	Hans Ligthart (kp voor team Vastgoed & Projecten)	40
	Bedrijfscontactfunctionaris	Menno Bes	40
	Maatschappelijk vastgoed	Elly Klaver	40
Communicatie	Communicatie & Participatie	Natasja Verhoeve (kernteam)	80
Data	Energiematrix	Lydia Geijtenbeek	80

- Naar behoefte te betrekken disciplines:

Naast de genoemde werkgroepen zal op basis van behoefte en noodzaak integraal afstemming gezocht worden met de verschillende vakgroepen binnen de organisatie. Hier is geen vaste structuur voor opgenomen.

Afdeling	Programma onderdeel	Collega (onder voorbehoud)
Openbaar Gebied	Meekoppelkansen MJO (water, gas, elektra, telecom, riool, wegenonderhoud)	Gerard Buining
	Natuur & Ecologie	Pluk Baker
Ruimte	Vastgoed & Projecten	Werkoverleg projecten & vastgoed
Samenleving	Wijkteams	Rinda de Goede
Dienstverlening	Dorpsraden & wijkverenigingen	Gebiedscoördinatoren
Inkoop	Aanbesteding	Marcel Eversdijk
Juridische zaken	Aanbesteding & Warmtewet	Rosalie Ngalle
Financiën	Planning & Control	Robert van de Lei

- Interactieve werksessies tijdens bestaande afdelingsoverlegstructuren
Afhankelijk van de wensen van de betrokken afdelingen is het tevens mogelijk dat de projectleider een aantal keer aanschuift bij een afdelingsoverleg, cluster- of werk overleg of teamsessie voor een toelichting op het proces of een interactieve werksessie organiseert. Op deze manier is ook het projectplan gepresenteerd aan bijvoorbeeld de regietafel, strategen, beleidsmedewerkers, cluster overleg RO Bouwzaken en werkoverleg Projecten & Vastgoed.

Partneroverleg

Het opstellen van een Transitievisie Warmte betreft een complexe opgave waarbij veel stakeholders betrokken zijn. Er wordt structureel een partneroverleg georganiseerd waarmee kansen en uitdagingen van de warmtetransitie op basis van de juiste data, uitgangspunten en ruimtelijke aspecten worden besproken om zo te komen tot een meer verfijnd beeld en tot een gedeeld begrip en gezamenlijk ownership van de warmte-agenda. Onderstaande partners worden in ieder geval betrokken bij het opstellen van de TVW in Schagen:

- o Wooncompagnie
- o HVC
- o Netwerkbeheerder elektriciteits- en gasnetten, waaronder Liander
- o PWN
- o Heemheemraadschap

Adviesraad inwoners- en ondernemers

Om de ontwikkelingen van buurt en wijkplannen te starten dienen belanghebbenden of hun vertegenwoordigers geactiveerd en betrokken te worden. Hierbij gebruiken we zoveel als mogelijk bestaande netwerken en communicatiekanalen waaronder:

- o Energie coöperaties, waaronder Kennemerwind en NHEC
- o OFS en zakenclubs, waaronder ZakenClub 't Zand en IBS
- o Onderwijsinstellingen, waaronder basis- en voortgezet onderwijs
- o Sportfondsen
- o VVE's
- o Dorpsraden, waaronder Burgerbrug, Eenigenburg, Schagerbrug en Waarland
- o Bouwend Schagen, waaronder architecten, aannemers, ontwikkelaars nieuwbouw
- o Technische bedrijven, waaronder installateurs
- o MKB, waaronder makelaars, lokale banken
- o Grootverbruikers, waaronder VEZET, BEJO

11 Communicatie & participatie

Wij streven altijd naar de hoogst mogelijke mate van participatie die onze rol toestaat. Een belangrijk doel is om onze inwoners en ondernemers van duidelijke informatie te voorzien en te betrekken bij de totstandkoming van de TVW. Daarbij maken we gebruik van de participatieladder (meeweten, meedoen, meedenken en meebeslissen). Vanaf de start wordt integraal samengewerkt, zowel met de interne organisatie, ons bestuur, de partners, bewoners en ondernemers worden maximaal betrokken bij de totstandkoming van de TVW. Hierbij maken we gebruik van de bestaande communicatie- en participatiemiddelen om onze inwoners en ondernemers te bereiken. Maar we gaan meer doen. Dit doen we door de inzet van de online participatietool CitizenLab. Hiermee betrekken we inwoners, ondernemers en gebouwdeigenaren bij het opstellen van de TVW door een community op te richten en ze te betrekken bij:

- o de Transitievisie Warmte en Wijkuitvoeringsplannen (proces en inhoud);
- o handelingsperspectief voor 2030 en na 2030. De mogelijkheden voor Schagen wordt op wijkniveau gevisualiseerd;
- o bestaande projecten vanuit de gemeente waaronder de campagne "Schagen doet WAT.nl, (www.Wijdoenwat.nl), wijkaanpakken, collectieve inkoop, Duurzame Huizen Route en de financiële ondersteuning door de Regeling Reductie Energiebesparing (RRE) en het verstrekken van Duurzaamheidsleningen.

De (online) participatie middelen zetten we om de betrokkenheid van inwoners en ondernemers te vergroten en een community op te richten voor de warmtetransitie en de Wijkuitvoeringsplannen. Bewoners komen op wijkniveau met elkaar in contact en kunnen op verschillende manieren met elkaar in gesprek gaan. Hierdoor bereiken wij op een goede, laagdrempelige manier geïnteresseerden, stakeholders en betrokkenen bereiken.

Inwoners meet-ups

De uitvoering van de transitie is afhankelijk van de slagkracht en bereidheid tot actie van onze inwoners en ondernemers. Dit vraagt om een weloverwogen en goed uitgevoerd communicatie- en participatietraject. Tijdens het opstellen van de TVW worden openbaar toegankelijke bijeenkomsten voor iedere geïnteresseerde georganiseerd, zowel digitale meetings als fysieke bijeenkomsten.

12 Risico's

In onderstaande tabel worden de in dit stadium gesignaleerde risico's benoemd, met een beheersmaatregel daarbij aangegeven.

Risico	Beheersmaatregel
Geen overeenstemming voor een breed gedragen TVW.	Bij tegenstrijdige belangen besluitvorming door college en/of raad.
Wijzigingen als gevolg van onduidelijkheden uitgangspunten / wijzigen projectdefinitie.	Uitgangspunten aan einde iedere fase (her)ijken en vastleggen in beslisdocument.
Beperkte groep van participanten.	Duidelijke communicatie en participatie bij alle stakeholders.
Technisch en abstracte plannen.	De visie zo veel mogelijk praktisch en concreet maken voor alle stakeholders.
Dat het politiek draagvlak leidt tot een oplossing voor korte termijn.	De consequenties voor de warmtetransitie voor de lange termijn in beeld brengen.

13 Informatiebeheer

Op de I-schrijf wordt een projectmap aangemaakt die voor het programmteam toegankelijk is. Relevante informatie zoals verslagen, agenda's en achtergrondstukken zullen door de projectleider in de projectmap geplaatst worden. Stukken zijn te vinden in onderstaande map:

- I:\SCHAGEN\Algemeen/Duurzaamheid/Warmte/Transitievise Warmte

14 Gevraagde opdracht

We vragen het bestuur om de ambtelijke organisatie opdracht te verlenen tot de ontwikkeling van de Transitievise Warmte op de in dit projectplan geschetste wijze.

Ondertekening

Datum:

Opdrachtnemer

Ambtelijk opdrachtgever

Bestuurlijk opdrachtgever

Kathy Boomstra
Projectleider

Antoon Groot
Programmamanager duurzaam

Hans Heddes
Wethouder

Bijlagen:

1. Planning TVW
2. Raakvlak met andere opgaven en thema's
3. Energiematrix Schagen

Bijlage 2. Raakvlak met andere opgaven en thema's

Andere opgaven en thema's

Door de omvang en complexiteit van de opgave heeft de Transitievisie Warmte raakvlakken met verschillende opgaven en thema's. Het is daarom noodzakelijk om actief te zoeken naar afstemming en waar mogelijk gedeelde opgaven en belangen te stapelen. In dit hoofdstuk noemen we de opvallendste / belangrijkste opgaven en thema's en gaan we in op andere effecten op de korte, midden en lange termijn.

1. Klimaatakkoord

De komende decennia gaat er veel veranderen in de Nederlandse warmtevoorziening: de 95% van de gebouwen die nu nog (in)direct met aardgas worden verwarmd moeten allen een alternatieve warmtevoorziening krijgen. Het Klimaatakkoord is hét document dat de komende decennia de warmtetransitie gaat vormen. In het Klimaatakkoord is afgesproken om de CO₂-uitstoot in 2050 met 95% terug te dringen ten opzichte van 1995. Om dit doel te bereiken, worden diverse instrumenten ingezet, zoals de Transitievisie Warmte. De TVW is geen opzichzelfstaand document, maar is onderdeel van een breder traject gericht op het verduurzamen van de energievoorziening.

2. Regionale Energie Strategie (RES)

De RES is een regionaal samenwerkingsverband voor de ruimtelijke inpassing van de energietransitie. Nederland is opgedeeld in 30 regio's en al deze regio's moeten een regionale vertaling maken van de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord voor elektriciteit en gebouwde omgeving. Elke gemeente, provincie en ook waterschap werkt op dit moment binnen deze regio's samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie. De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. De eerste versie, de Concept-RES, wordt september 2020 vastgesteld.

2.1 Regionale Structuurvisie Warmte (RSW)

Het deel van de RES dat over de warmtetransitie gaat, is de Regionale Structuurvisie Warmte (RSW). De RSW geeft informatie over de invulling van de warmtestructuur over de gemeentegrenzen heen. Het gebruik van potentiële warmtebronnen is het best regionaal af te stemmen. De RSW zorgt voor vroegtijdig inzicht op regionaal niveau in de (ruimtelijke) beschikbaarheid van duurzame warmtebronnen, de totale warmtevraag en de bestaande en geplande infrastructuur voor warmte. Door op regionaal niveau afspraken over, en een afwegingskader voor, de verdeling van warmte te maken, kan ondanks de schaarse bronnen, optimaal worden omgegaan met de warmtepotentie in een gebied. De RSW dient als voorbereiding op de Transitievisie Warmte.

3. Transitievisie Warmte (TVW)

Gemeenten zijn volgens het ontwerp Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. Samen met vastgoedeigenaren, bewoners, netbeheerders en medeoverheden moeten zij eind 2021 een transitievisie warmte klaar hebben. Daarin staan voorstellen voor duurzaam aardgasvrij verwarmen en koken. De Transitievisie Warmte geeft richting in de aanpak. Het bevat ook een wijk-voor-wijkstappenplan die alle partijen houvast geeft voor de planning. Dit plan geeft aan in welke volgorde een gemeente haar wijken gaat verduurzamen. En welke warmteoplossing het meest waarschijnlijk is. In de TVW ligt de focus op de wijken en buurten waar voor 2030 gestart kan worden met de transitie. Door deze wijkgerichte aanpak kunnen warmtenetten op wijkniveau worden georganiseerd en kunnen bovendien andere opgaven in wijken gemakkelijker worden gekoppeld. In de Transitievisie warmte is woonlastenneutraliteit een belangrijk uitgangspunt.

4. Wijkuitvoeringsplannen (WUP)

Een wijkuitvoeringsplan is een plan voor een wijk die helemaal overgaat naar een aardgasvrije energievoorziening. Op basis van het plan kan de overgang door de betrokkenen worden gestart. Het is een concreet plan, waarin keuzes en planningen worden opgenomen. De voorgenoemde documenten en processen zullen de komende periode een heel groot deel van de het toekomstbeeld in gaan vullen. Voor de komende tien jaar worden hele concrete plannen ontwikkeld en ook naar 2050 zullen de eerste contouren worden geschetst. In ieder geval moeten de processen ertoe leiden dat de afspraken uit het Klimaatakkoord behaald gaan worden.

4.1 Startmotor huursector

Aangezien de wijkgerichte aanpak pas vorm zal krijgen met het vaststellen van de gemeentelijke Transitievisie Warmte in 2021, is besloten om een begin te maken met de warmtetransitie via de startmotor huursector. Het doel hiervan is om in de periode 2019-2022 woningen aardgasvrij / aardgasvrij-ready te maken aanvullend op de afspraken uit het Energieakkoord. Bovendien gaan woningcorporaties zich samen met lokale overheden inzetten om de warmtevraag te bundelen ten behoeve van de ontwikkeling van duurzame warmtebronnen en -netten.

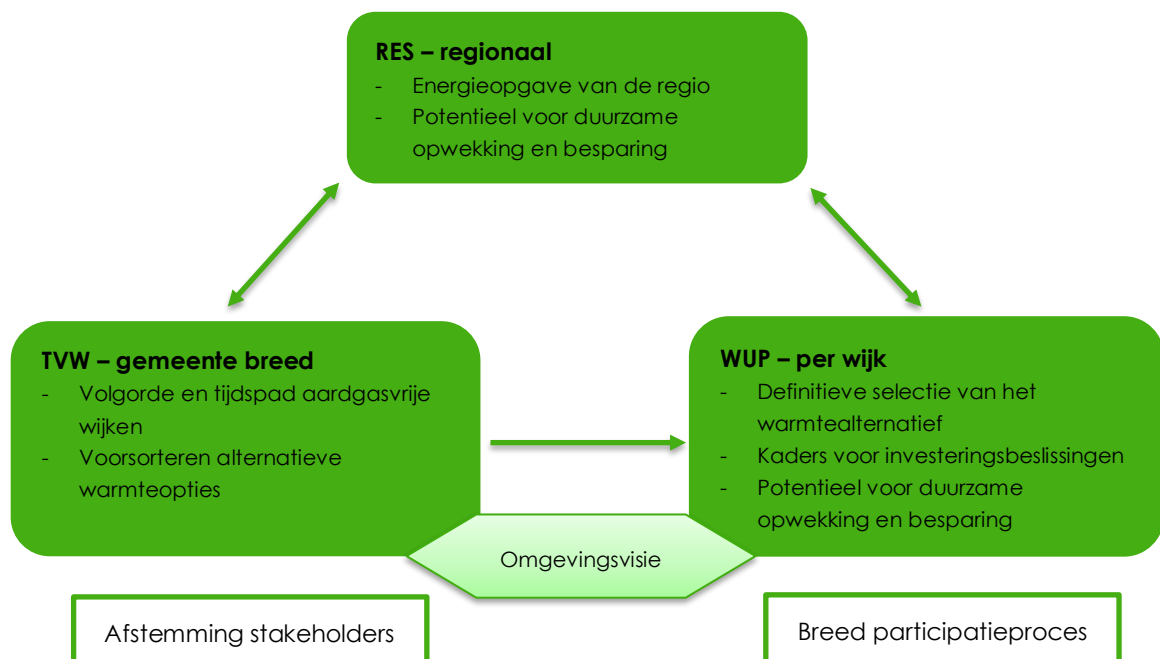
5. Omgevingsvisie

Kern van de Omgevingswet is een integrale afweging tussen alle belangen binnen de fysieke leefomgeving. Daarom zullen de Regionale Energie Strategie (RES) en de Transitie Visie Warmte (TVW) aan de eisen van de Omgevingswet dienen te voldoen. Een van de wetsinstrumenten is de omgevingswaarde. Omgevingswaarden leggen de kwaliteit vast die een gemeente, provincie of Rijk voor de leefomgeving wil bereiken. De gemeente kan in de Omgevingsvisie een doelwaarde voor de omgeving formuleren, (bijvoorbeeld Klimaatneutraal of aardgasvrij). Een omgevingswaarde is een bindende beleidsopdracht. Middels een 'Programma' beschrijft een gemeente hoe zij de doelwaarde voor de omgevingswaarde gaat realiseren. De energietransitie zal ook de fysieke ruimte in Nederland veranderen. Productie, transport, opslag en distributie van duurzame energie hebben hun weerslag op de ruimte, boven en onder de grond. Voor elke gemeente en regio liggen de kansen en uitdagingen anders. In de Omgevingsvisie worden de ruimtelijke consequenties in een gebied specifiek inzichtelijk gemaakt en in samenhang gezien met andere thema's zoals klimaatadaptatie, geluid en natuur. De visie wordt verder uitgewerkt en geconcretiseerd in Omgevingsplannen, waar Warmteplannen een onderdeel van zullen zijn.

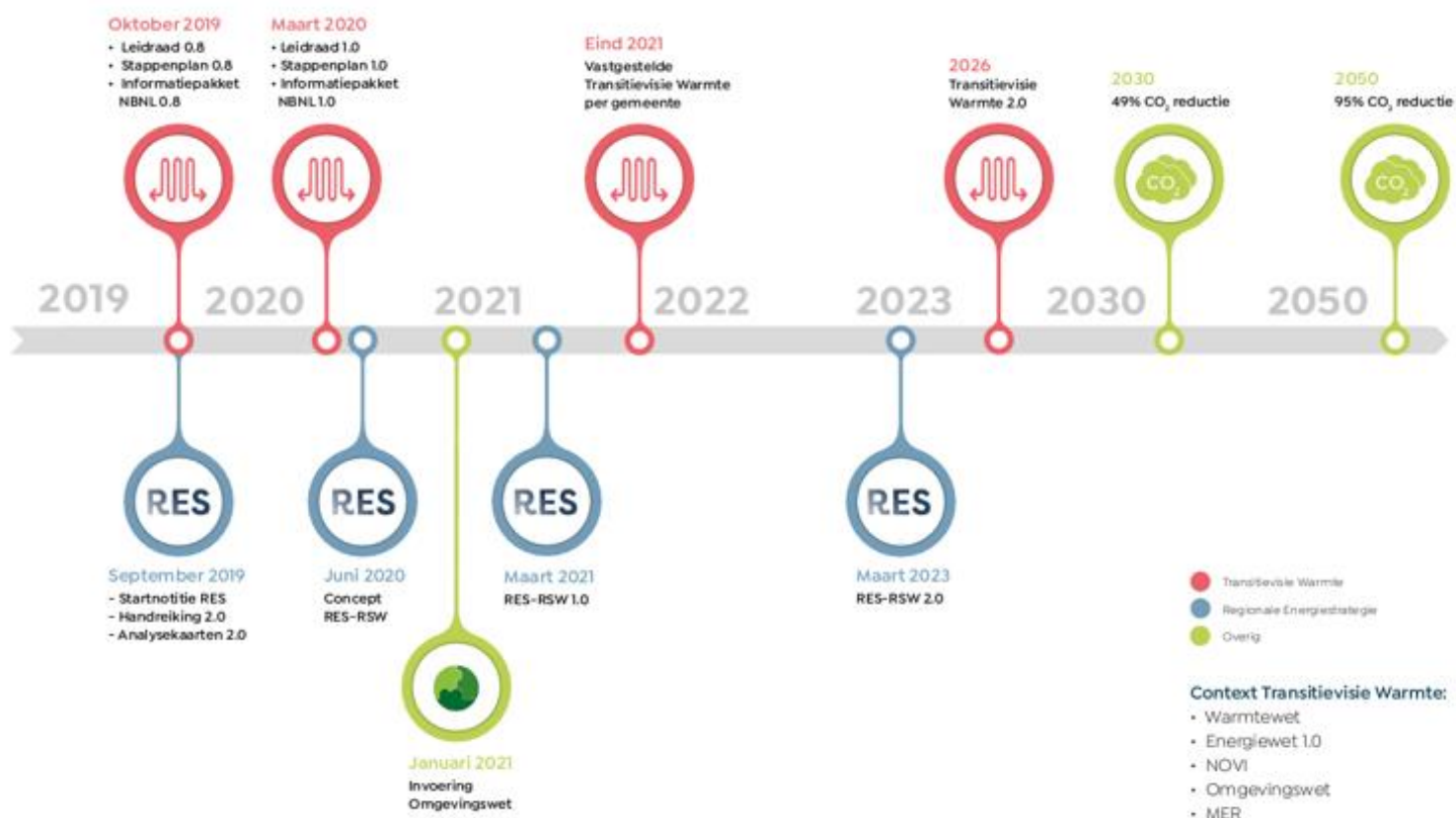
6. Pragmatisch afstemming zoeken

De Omgevingsvisie, de RES en de TVW hebben ieder hun eigen tijdpad. Deze tijdpaden koppelen komt niet overeen met de termijnen die het Rijk voor de verschillende opdrachten heeft gesteld. Zo is de Omgevingsvisie net als de TVW in 2021 gereed. Daarom wordt binnen de ambtelijke organisatie op pragmatisch niveau afstemming gezocht tussen de verschillende opgaven en is de ambitie om waar mogelijk slim samen te werken. Hier vindt op regelmatige basis overleg over plaats binnen de teams die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering.

Figuur 1. Samenhang RES, TVW en WUP

Figuur 2. Tidslijn

Bijlage 3. Energiematrix

Schagen bereidt zich voor op de energietransitie. Daarbij hoort een plan met welke wijken eerder of later 'van het gas af' gaan. Een belangrijke beslissing, die Schagen goed wil onderbouwen. Veel factoren spelen hierbij een rol: waar staan slecht geïsoleerde woningen? In welke straten kunnen de woningen gezamenlijk aangepakt worden? Waar wonen mensen die energie en duurzaamheid belangrijk vinden? Welke huishoudens kunnen zelf investeren, en wie kan goed financiële hulp gebruiken? Daarom heeft CBS een energietransitie-matrix opgesteld (zie bijlage en <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/24/energietransitiematrix-schagen-deel-1-basisindicatoren>). Deze matrix bestaat uit een breed spectrum van energie-gerelateerde indicatoren voor alle buurten in Schagen.

De matrix bevat een groot aantal indicatoren, deels geleverd door het CBS, deels door de gemeente zelf. Het maken van deze matrix gebeurt in een aantal losse delen. Hierbij beginnen we met een basis set van relatief eenvoudige indicatoren, zodat Schagen snel informatie op buurniveau heeft die relevant is voor de eerste fase in de transitie (WAT). Later kunnen deze worden aangevuld door indicatoren door de gemeente zelf, indicatoren die meer werk kosten, indicatoren voor de volgende fase (WANNEER). Een extra voordeel van het faseren is dat andere gemeenten hierdoor de gelegenheid hebben om aan te haken. Zo is er interesse vanuit Den Helder, Hollands Kroon en Den Haag voor onze aanpak. Het eerste deel, een basis set van basisindicatoren, samengesteld door het CBS is afgerond en bijgevoegd. Dit vormt een belangrijk uitgangspunt voor de afstemming met alle partners bij het opstellen van de TVW.

Fase 1 Onderzoek indicatoren

Analyse per buurt op onderstaande indicatoren:

Bouwkundige staat bebouwing

- Bouwjaar en bouwkundige staat van bebouwing (wonen / recreatie / bedrijven / gemeentelijk vastgoed en publieke gebouwen)
 - o Energielabel
- Energieverbruik (elektra / aardgas)
 - o Bewoners, bedrijven (grootverbruikers)
- Verdeling koop- en huurwoningen en VVE 's
 - o Verduurzaming huurwoningen planning
- Infrastructuur MOOR en Absurf (water,- riool-, aardgas- en elektriciteitsnetwerk)
 - o Werk-met-werk maken
 - o Koppelen van interne data en data van partners (Liander, PWN)
- Toekomstige nieuwbouwprojecten / gebiedsontwikkeling
- Huidige duurzame energieopwekking (zonnepanelen op daken / grondgebonden)
- Potentie van duurzame energieopwekking (dak potentie / huidig beleid Zonneparken Schagen / wind op land)
- Potentie van warmtebronnen (aquathermie / geothermie / biomassa/ restwarmte bedrijven)
- Verleende subsidies (subsidierегeling aardgasloze en energieneutrale nieuwbouw / subsidierегeling na-isolatie, RRE en duurzaamheidsleningen)

Demografische verhouding

- Investeringsbereidheid
 - o gezinssamenstelling
 - o leeftijdsopbouw > 75
- Inkomensverdeling
 - o energiebesparingspotentie
 - o energiearmoede (verhouding hoge energie / laag inkomen)

Sociale cohesie en participatie (bewoners en bedrijven)

- Dorpsraad (buurthuis)
- Verenigingen (sportvereniging)
- Scholen
- Ondernemersvereniging
- Energie coöperatie (NHEC / Kennemerwind)

Fase 2 Kansenskaart per buurt

Inzichtelijk in 1 oogopslag en digitaal te raadplegen

- Prioritering van buurten
 - o voor 2030
 - o tussen 2030 – 2050
- Perspectief voor alternatieven van aardgas
 - o Inzetten op no-regret / stappenplan woningtype
 - o Inzetten op samenwerking inwoners en bedrijven
- Inzetten op haalbaarheidsonderzoek potentie warmtebronnen (aquathermie / geothermie)

Fase 3 Kostenraming

Inzichtelijk maken van de maatschappelijke kosten van de transitie per wijk en het opstellen van een “Nota betaalbaarheid”.